

Protocol suïcide preventie

Stappen voor de (specialistisch) begeleider/regisseur:

1. Bij een vermoeden van (mogelijke) serieus risico op suïcide (of neiging hiertoe) worden de volgende acties aanbevolen:
 - a. **Bel 112 als de situatie levensbedreigend is (en dus ook als er sprake is van een crisis).**
 - b. Als er geen sprake is van acuut gevaar of een crisis, ga dan het gesprek aan over de (concrete) signalen die je waarneemt: benoem de signalen en vraag wat er aan de hand is volgens de patiënt n.a.v. deze signalen.
 - c. Stel de vraag: denk je weleens aan zelfmoord?
 - d. Beloof geen geheimhouding, beloof zorgvuldigheid.
 - e. Erken de pijn/verdriet/angst/boosheid, laat iemand vertellen over wat er is gebeurd in zijn leven. Oordeel niet en zeg niet dat 'het allemaal niet zo erg is'.
 - f. Vraag door hoe vaak deze gedachten er zijn. Hoe concreet zijn deze gedachten? Is er een concreet plan en/of datum? Zijn er middelen binnen handbereik?
 - g. **Schakel bij serieuze zorgen altijd de huisarts of Antes in voor het krijgen van een beoordeling door een arts.**
 - h. Maak samen een inventarisatie van de naasten. Vraag wie in zijn omgeving al weet van deze gedachten en vraag of de persoon al ergens in zorg is (in dat geval kan de persoon daar misschien met spoed gezien worden).
 - i. Probeer het netwerk te vergroten: vraag aan wie hij het verder zou kunnen vertellen (denk aan ouders, familie, vrienden, huisarts).
 - j. Hoe concreter de antwoorden op de vragen naar een plan en datum (vandaag of morgen), des te acuter is de situatie. Bespreek de stappen die je gaat ondernemen met de patiënt, maar zorg dat je zelf de regie houdt.
 - k. Wanneer je niet goed weet wat te doen of geen inschatting kan maken, overleg dan met collega's, de huisarts, de (betrokken) GGZ en/of bel de overleg- en advieslijn van 113 Zelfmoordpreventie (werkdagen tussen 10:00 en 16:00 uur via 020 - 311 38 88)
 2. Win informatie in bij het (in)formele netwerk om de ernst van de situatie te kunnen inschatten.
 - a. Bij het informele netwerk kan gedacht worden aan vrienden, familie, werk, school, etc.
 - b. Bij het formele netwerk kan worden gedacht aan betrokken instanties zoals de huisarts, de politie, de behandelaar, de gemeente, de bewindvoerder, de woningcorporatie, etc.
 3. Zorg dat er behandeling wordt opgestart vanuit de GGZ wanneer er sprake is van (dreigende) suïcidaliteit.
 4. Zorg dat er een signaleringsplan wordt opgesteld wanneer er sprake is van (dreigende) suïcidaliteit. Bepaal in overleg met degene die regie vanuit Phling in de casus wie ervoor gaat zorgen dat er een signaleringsplan wordt opgesteld. En wanneer de GGZ betrokken, achterhaal dan of er een al een (gedegen) signaleringsplan is opgesteld.
 5. Zorg dat je alle hierboven vermelde stappen rapporteert in het dossier.
-

6. Let ook op de invloed die de situatie op jou heeft. Geef tijdig aan bij een collega of leidinggevende wanneer je merkt dat de situatie jou (emotioneel) belast.

Aandachtspunten:

Deze uitgangspunten gelden voor iedere situatie, als je hiervan af wilt wijken, bespreek dit dan met anderen.

1. Privacy-recht versus zorgplicht: wanneer is sprake is van een (dreigend) gevaar voor iemands leven weegt de zorgplicht zwaarder dan het privacy-recht. Er is niet altijd de nodige informatie beschikbaar om zelf een inschatting te kunnen maken van de ernst van de gedachten aan suïcide. Er kan dan niet bepaald worden in hoeverre suïcide een reëel risico zal zijn. Dat kan een reden zijn om informatie in te winnen bij andere partijen en bij het informele netwerk, ook als de persoon dit niet wil. Op dat moment is het belangrijk om de afweging te maken tussen zorgplicht en privacy-recht: is de privacy zo belangrijk dat iemand hierdoor niet de zorg krijgt die hij op dat moment nodig heeft en misschien komt te overlijden door suïcide?
2. Betrekken van familie/ouders/naasten: Wanneer breng je ouders of familie op de hoogte van het bestaan van de gedachten en/of plannen aan suïcide? Leg ook vast wie de ouders, familie of partner op de hoogte brengt. De basishouding is in principe altijd dat je ouders of familie op de hoogte brengt als er gedachten aan suïcide spelen. Deze gedachten kunnen er namelijk voor zorgen dat iemand zich steeds meer afzondert, terwijl juist de omgeving een belangrijke rol kan spelen. Ook wanneer iemand alleen met deze gedachten blijft zitten, is de kans groot dat de gedachten steeds sterker worden. Stel jezelf als organisatie de vraag: wat als de persoon suïcide pleegt, en als organisatie wist je van deze gedachten en/of plannen, en je hebt niet de ouders of familie ingelicht, heb je dit dan met de juiste argumenten niet gedaan? De manier waarop je de vraag stelt over het inlichten van naasten/familie/ouders is ook van belang. Stel de vraag hoe je samen naasten/familie/ouders gaat vertellen over de gedachten aan suïcide en wie je daarvoor het beste kunt bellen. Mensen die denken aan suïcide zijn vaak geneigd om hun familie/naasten/ouders te ontzien, ze willen hen niet tot last zijn of ze schamen zich. Hen laten weten dat ze gedachten hebben aan suïcide zal misschien een belasting voor hen zijn, en dat willen ze voorkomen. Met deze gedachte in het achterhoofd zullen de meeste mensen met gedachten aan suïcide ontkennend antwoorden wanneer hen gevraagd wordt of familie/naasten/ouders ingelicht mogen worden.
3. Geheimhouding: beloof geen geheimhouding, beloof zorgvuldigheid. Door geheimhouding te beloven zet je jezelf klem.
4. Vastleggen: Basishouding is elke stap die je genomen hebt leg je beargumenteerd vast. Op deze manier kan je altijd op zorgvuldige wijze nagaan met welke argumenten bepaalde stappen wel of niet zijn gezet.
5. De kwaliteitsmanager is aandachtsfunctionaris suïcidepreventie: De kwaliteitsmanager is aanspreekpunt en is verantwoordelijk voor het up-to-date houden van het beleid.

Stappen voor leidinggevende betreffende nazorg van de medewerker:

1. Wanneer een medewerker in gesprek is gegaan met iemand die denkt aan suicide, moet de medewerker de mogelijkheid krijgen zelf zijn verhaal te vertellen aan een collega en/of een leidinggevende.
2. Wanneer een medewerker een ervaring heeft gehad met iemand met suïcidale gedachten, die een poging heeft gedaan of overleden is door suicide, vraag dan als leidinggevende aan de medewerker hoe het gaat, net na een ervaring, maar ook later (bijvoorbeeld na een paar weken en een paar maanden).
3. Organiseer als leidinggevende ondersteuning of zorg wanneer diegene daar behoefte aan heeft. Dit kan onder andere door het bieden van een training of voorlichting aan de medewerker.
4. Evalueer jaarlijks en zorg dat medewerkers kunnen vertellen over hun ervaringen. Bespreek wat wel en niet goed is gegaan betreffende hoe er is omgegaan met (dreigende) suïcidaliteit. Stel op basis hiervan eventuele verbeterpunten op en verwerk die in het protocol. Als de medewerker veel last ervaart van de situatie, moet hier aandacht en hulp (intern of extern) voor zijn.